

Bruselj, 14. marec 2022
(OR. en)

7146/22

PROCIV 32
JAI 333
COHAFA 32
CLIMA 106
ENV 217

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	6528/22
Zadeva:	Sklepi Sveta o ukrepih civilne zaščite v zvezi s podnebnimi spremembami

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o ukrepih civilne zaščite v zvezi s podnebnimi spremembami, ki jih je Svet za pravosodje in notranje zadeve odobril na 3850. seji 3. marca 2022.

Sklepi Sveta o ukrepih civilne zaščite v zvezi s podnebnimi spremembami

Svet Evropske unije –

ob upoštevanju naslednjega:

I. **UVOD**

1. **ob opozarjanju**, da naj bi s cilji trajnostnega razvoja, določenimi v Agendi 2030 Združenih narodov, Pariškem sporazumu o podnebnih spremembah in Sendajskem okviru za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030, zmanjšali tveganje podnebnih nesreč;
2. **ob upoštevanju** člena 196 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki spodbuja sodelovanje med državami članicami pri odzivanju na nesreče, in člena 222 PDEU, v skladu s katerim Unija in njene države članice delujejo v duhu solidarnosti, če je država članica žrtev nesreče;
3. **ob upoštevanju** prednostne naloge, ki jo je Unija izrecno namenila zelenemu prehodu in varstvu biotske raznovrstnosti v okviru zelenega dogovora, cilja podnebne nevtralnosti iz Uredbe (EU) 2021/1119 ter projekta, podprtega s svežnjem za okrevanje, bolj zelene, odpornejše Evrope, ki je boljše pripravljena na soočanje s sedanjimi in prihodnjimi izzivi, tudi pri zunanjem delovanju;
4. **ob poudarjanju**, da ima mehanizem Unije na področju civilne zaščite, vzpostavljen leta 2001 in okrepljen zlasti v letih 2013, 2019 in 2021, vse pomembnejšo vlogo pri odzivanju Evrope na naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek, da nedavna sprememba mehanizma Unije na področju civilne zaščite določa cilje za odpornost na nesreče na podlagi sedanjih in v prihodnost usmerjenih scenarijev ter da navedeni mehanizem prispeva k doseganju splošnih ciljev Unije glede financiranja na področju podnebja in biotske raznovrstnosti;

5. **ob sklicevanju** na sklepe Sveta z dne 4. junija 2009 o ozaveščanju na področju civilne zaščite, z dne 30. novembra 2009 o okviru Skupnosti za preprečevanje nesreč v EU in z dne 3. oktobra 2011 o vlogi prostovoljnih dejavnosti v socialni politiki, v katerih je poudarjeno, da prostovoljne dejavnosti koristijo prostovoljcem, skupnostim in družbi kot celoti; ustanovitev evropske solidarnostne enote leta 2018; pomen civilne družbe ter državljanov in državljanek za povečanje varnosti in odpornosti; ter zaveze Unije za evropsko leto mladih 2022;
6. **ob opozarjanju** na sklepe Sveta z dne 3. junija 2021 o oblikovanju Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam, in z dne 23. novembra 2021 o krepitvi pripravljenosti, zmogljivosti odzivanja in odpornosti na prihodnje krize;
7. **ob ugotavljanju**, da so učinki podnebnih sprememb očitni in da ekstremni pojavi, povezani s podnebnimi spremembami, postajajo pogostejši, intenzivnejši in vztrajnejši, kar povečuje tveganje človeških, materialnih in naravnih izgub, ter poudarja, da morajo države članice ukrepati na tem področju;
8. **ob priznavanju** znanstvenih ocen podnebnih sprememb, njihovih posledic in morebitnih prihodnjih tveganj ter možnosti prilagajanja in blažitve, ki jih je pripravil Medvladni forum Združenih narodov za podnebne spremembe;
9. **ob priznavanju** ranljivosti evropskega prebivalstva in ozemelj, kar zadeva njihovo raznolikost, zlasti v zvezi s sredozemskim bazenom, gorskimi in gozdnimi območji, poplavnimi ravnici, morji, obalami in otoškimi ozemlji, Arktičnimi ozemlji ter najbolj oddaljenimi regijami in mestnimi območji;
10. ob ugotavljanju pomembne vloge makroregionalnih strategij Unije kot enega od instrumentov zunanje politike za spopadanje s posledicami podnebnih sprememb in krepitev odpornosti;

II. SVET EVROPSKE UNIJE

1. **ponovno potrjuje** načelo solidarnosti pri reševanju izzivov, ki jih prinašajo podnebne spremembe v Uniji in po svetu;
2. **opozarja**, da so države članice v prvi vrsti odgovorne za zaščito svojih prebivalcev, okolja in premoženja, vključno s kulturno dediščino;
3. **poudarja** vlogo sodelovanja javnosti in prostovoljcev, ki prispeva, kot je bilo poudarjeno že v navedenih sklepih z dne 3. oktobra 2011, k razvoju aktivnega državljanstva, demokracije in socialne kohezije ter s tem k izvajanju temeljnih vrednot in načel Unije ter odpornosti na področju civilne zaščite;
4. **meni**, da morajo biti države članice in institucije Unije zaradi podnebnih sprememb pripravljene na spopadanje z obsežnimi, večsektorskimi čezmejnimi nesrečami s kaskadnimi učinki, ki se lahko zgodijo sočasno in pogosteje v Uniji in zunaj nje ter katerih posledice bi lahko močno vplivale na človeško življenje in dejavnosti ter biotsko raznovrstnost;
5. **ugotavlja**, da mora Unija razviti skladnejši in proaktivnejši sistemski pristop za povečanje odpornosti na posledice podnebnih sprememb v vseh fazah cikla obvladovanja nesreč, ki vključuje preprečevanje, pripravljenost, odzivanje in okrevanje;
6. **poudarja** pomen izmenjave in združevanja znanja, strokovnega znanja in inovacij, pa tudi izkušenj, pridobljenih od držav članic in Komisije;
7. **priznava**, da bi morali biti ukrepi, ki so jih sprejele države članice in evropske institucije v okviru prilagajanja posledicam podnebnih sprememb v skladu s strategijo EU za prilagajanje podnebnim spremembam, namenjeni dopolnjevanju prizadevanj Unije na področju obvladovanja tveganja nesreč;

8. **poudarja** pomen zadostnega števila mednarodno prenosljivih zmogljivosti v državah članicah, evropskega nabora civilne zaščite in strateške evropske rezerve zmogljivosti (rescEU), pripravljene za hitro in učinkovito odzivanje na nesreče, povezane s podnebnimi spremembami, kadar obseg izrednih razmer presega možnosti države, da se sama odzove;
9. **ugotavlja**, da ima mehanizem Unije na področju civilne zaščite pomembno vlogo pri obvladovanju nesreč, krepi partnerstva Unije in prispeva k evropski kulturi civilne zaščite;
- 10. POZIVA države članice, naj:**
- a) v ciklu obvladovanja nesreč **upoštevajo** tveganja, povezana s podnebnimi spremembami, na primer z izkoriščanjem orodij, ki sta jih skupaj vzpostavili Komisija in Evropska agencija za okolje, kot je platforma Climate-ADAPT;
 - b) **spodbujajo** delo in raziskave o tem, kako bi bilo mogoče pregledati učinke podnebnih sprememb in jih vključiti v njihove sisteme za obvladovanje tveganja nesreč; takšno delo in raziskave vključijo v nacionalno oceno tveganja držav članic, razvoj ocene zmogljivosti obvladovanja tveganja in izboljšanje načrtovanja obvladovanja tveganja nesreč iz člena 6 Sklepa št. 1313/2013/EU o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite;
 - c) **podpirajo in združujejo** raziskave in inovacije za izboljšanje nacionalnih zmogljivosti civilne zaščite v okviru podnebnih sprememb, zlasti prek mreže znanja za evropsko civilno zaščito (v nadaljnjem besedilu: mreža znanja), in v tem okviru prek centrov odličnosti, univerz, raziskovalcev in tematskih skupnosti ali strokovnih centrov;
 - d) **spodbujajo** naložbe v raziskave in inovacije na področju civilne zaščite v okviru podnebnih sprememb ter mobilizirajo ustrezna evropska sredstva;

- e) **razvijejo** ustrezne ukrepe za preprečevanje in pripravljenost, vključno z zagotavljanjem razpoložljivosti zadostnih zmogljivosti, usmerjenih v tveganja, ki so posledica podnebnih sprememb, kot so gozdni požari in poplave, ki pomenijo vse večje tveganje za državljane in državljanke Unije;
- f) v zvezi s tem **si prizadevajo** za razvoj zmogljivosti evropskega nabora civilne zaščite in rescEU, ki med drugim temeljijo na sedanjih in v prihodnost usmerjenih scenarijih iz člena 10 Sklepa št. 1313/2013/EU, ob upoštevanju ugotovljenih in nastajajočih tveganj ter splošnih zmogljivosti in vrzeli na ravni Unije, zlasti na področju gašenja gozdnih požarov iz zraka, kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih nesreč, nujne medicinske pomoči ter prevoza, logistike in zatočišča;
- g) **poskrbijo**, da bodo operacije civilne zaščite bolj zelene in trajnostne v vseh fazah cikla obvladovanja nesreč, ter spodbujajo raziskave, inovacije in izmenjavo znanja;
- h) pri pomoči, zagotovljeni v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite, **upoštevajo** vplive na okolje in podnebne spremembe, zlasti z združevanjem virov, kjer je to primerno;
- i) **podpirajo** pripravljenost in odpornost prebivalstva, izpostavljenega tveganjem, povezanim s podnebnimi spremembami, s posebnimi informacijami, izobraževanjem, usposabljanjem in vajami, ki lahko vključujejo nacionalno in podnacionalno raven ter celo čezmejno razsežnost, pri čemer se posebna pozornost nameni posebej ranljivim osebam;
- j) **okrepijo** prostovoljske organizacije kot sestavni del civilne zaščite;
- k) v zvezi s tem **razmislijo o vključitvi** spontanih pobud v odzivne ukrepe, kjer je to primerno in v sodelovanju z lokalnimi organi;
- l) **poudarjajo** pomen prispevka državljanov in državljanek k njihovi varnosti in odpornosti ter spodbujajo vse pobude, katerih cilj je ovrednotiti, priznati in po potrebi s pravnim okvirom spodbujati njihovo dejavno udeležbo v prostovoljnih ukrepih in ureditvah za odzivanje na nesreče;
- m) v zvezi s tem **upoštevajo** posebno vlogo mladih;

- n) **spodbujajo** državljane in državljanke, ki dejavno sodelujejo kot akterji svoje varnosti in odpornosti ali kot člani nacionalnih ali lokalnih civilnih struktur, ki prispevajo k civilni zaščiti, in sicer z naslednjimi tremi razsežnostmi:
- i) opozarjanje: pojasnitev vloge in odgovornosti različnih institucij pri izdajanju ciljno usmerjenih opozoril prizadetim osebam, tudi z uporabo sodobnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij;
 - ii) zagotavljanje informacij: ozaveščanje javnosti o s tem povezanih tveganjih, zlasti na območjih, ki so najbolj izpostavljena posledicam podnebnih sprememb, z razširjanjem informacij javnosti in organizacijo dejavnosti usposabljanja, tudi na prostovoljni osnovi;
 - iii) mobilizacija: spodbujanje mrež državljanov in državljanek, združenj ter prostovoljcev in prostovoljk, ki sodelujejo pri pobudah za preprečevanje tveganj, odzivanju na nesreče in usposabljanju za prvo pomoč;
- o) **upoštevajo** pomen dolgoročnih izrednih razmer in vse večja tveganja, ki jih lahko pomenijo za sisteme civilne zaščite na nacionalni in evropski ravni;
- p) **preučijo** vpliv podnebnih sprememb v mednarodnih ukrepih civilne zaščite, in sicer s krepitvijo sodelovanja ter podpiranjem obvladovanja nesreč in kriz;

11. POZIVA Komisijo, naj:

- a) si na podlagi nacionalnih poročil držav članic o oceni tveganja **prizadeva** za redno posodabljanje „medsektorskega pregleda tveganj naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, s katerimi bi se Unija lahko soočila“, pri čemer upošteva vplive podnebnih sprememb;
- b) **zagotovi**, da se vplivi podnebnih sprememb sistematično upoštevajo v celotnem ciklu obvladovanja nesreč;
- c) **zagotovi**, da mehanizem Unije na področju civilne zaščite upošteva raznolikost nesreč na način, ki je odziven in prilagodljiv ter po možnosti proaktiven;

- d) **poveča** razpoložljivost strokovnjakov na področju okolja in podnebnih sprememb za napotitev v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite;
- e) **spodbuja** dopolnjevanje mehanizma Unije na področju civilne zaščite z drugimi mehanizmi Unije za krizno upravljanje;
- f) **podpira** raziskave in inovacije na področju civilne zaščite, in sicer z vzpostavitvijo popisa razpoložljivega znanja in obogatitvijo mreže znanja, centra znanja za obvladovanje tveganja nesreč in centrov odličnosti, ki bi lahko bili ustanovljeni v tem okviru, ter centrov, ki jih vzdržujejo mednarodne organizacije;
- g) **okrepi** in prilagodi instrumente, orodja in platforme Unije za obvladovanje nesreč in kriz ter podporo pri odločanju v okviru skupnega komunikacijskega in informacijskega sistema za primer nesreč, Evropske opazovalnice za suše, evropskega sistema za poznavanje poplavnih razmer, evropskega informacijskega sistema za gozdne požare ter programov Galileo, Copernicus in vladnih satelitskih komunikacij EU;
- h) **izboljša** zmogljivosti za predvidevanje in odzivanje Centra za usklajevanje nujnega odziva, zlasti s preučitvijo, kako bolje uporabiti tehnološke inovacije, vključno z umetno inteligenco in razpoložljivimi viri podatkov, za odkrivanje in predvidevanje skrajnih podnebnih tveganj;
- i) **spodbuja** bolj zelene in trajnostne evropske operacije civilne zaščite s podpiranjem raziskav in inovacij, pripravo pregleda trenutnega stanja in pripravo smernic za dobro prakso na tem področju;
- j) **še naprej spodbuja** sodelovanje civilne družbe pri preprečevanju podnebnih sprememb in operativnem odzivu nanje s podpiranjem prispevkov državljanov in državljanek k njihovi varnosti in odpornosti ter s spodbujanjem pobud za odzivanje na nesreče, ki temeljijo na prostovoljstvu, v sodelovanju z nacionalnimi ali podnacionalnimi organi, tudi z evropskimi nagradami;
- k) **razvija** programe usposabljanja in vaje za obvladovanje okoljskih in podnebnih nesreč, tudi v okviru programa EU za usposabljanje, ter spodbuja razpoložljivosti strokovnega znanja za napotitev v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite;

- l) **preuči** vprašanje podnebnih sprememb v mednarodnih ukrepih civilne zaščite, tudi s spodbujanjem izmenjave izkušenj in dobrih praks s partnerji, na primer na Zahodnem Balkanu in v okviru evropske sosedске politike;
12. **POZIVA** Komisijo, naj Svetu poroča o napredku, doseženem v okviru svojih triletnih poročil o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, in poziva države članice, naj Komisiji pomagajo pri tej nalogi.
-